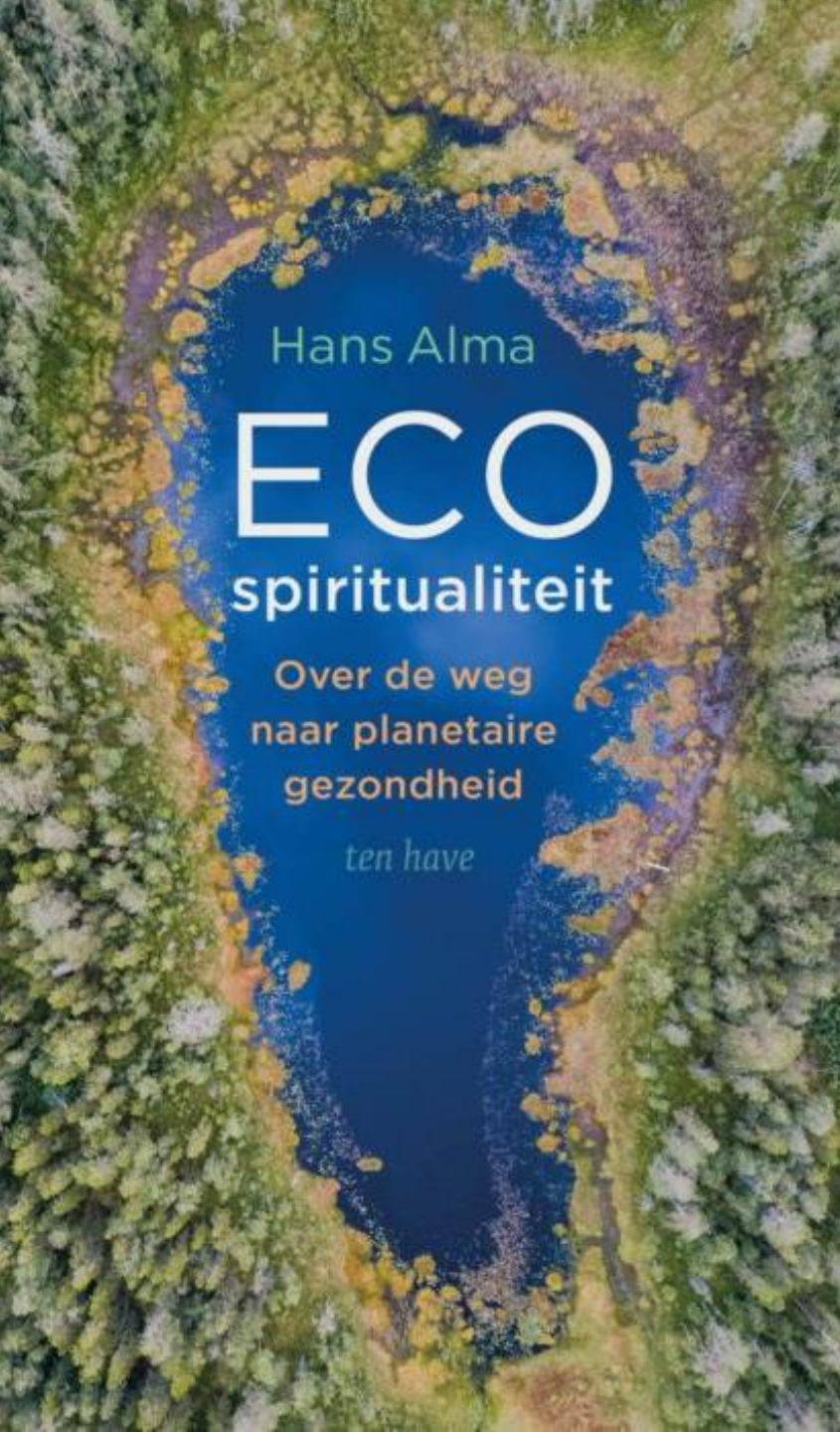

ECOSPIRITUALITEIT

Hans Alma

ACHTERGROND

Hans Alma

ECO spiritualiteit

Over de weg
naar planetaire
gezondheid

ten have

Leerstoel Geestelijke zorg en
religieus-humanistische zingeving
aan de Vrije Universiteit
Amsterdam, deels bekostigd door
het Apostolisch Genootschap

APOSTOLISCH
GENOOTSCHAP

plaats voor religieus-humanistische zingeving

Hans Alma

HET VERLANGEN NAAR ZIN

De zoektocht naar resonantie in de wereld

ten have

VERLANGEN NAAR ZIN

- Verlangen naar zin gaat verder dan cognitieve activiteit van betekenisverlening
- Verlangen naar zin komt voort uit onze vroegste lichamelijke ervaringen met de wereld
- Verlangen naar zin hangt samen met onze voorstellingen van en gerichtheid op het goede

VERLANGEN NAAR ZIN

Geborgenheid

Nieuwsgierigheid

(Religieuze)

voorstellingen van
het goede

Zinvolheid

De wereld verschijnt niet alleen in haar feitelijkheid, maar
ook in haar mogelijkheid

ZINVOL LEVEN

Hoe kunnen we over zinvol leven spreken wanneer het slecht gaat met de Aarde en onze medeaardbewoners?

Fundamentele levensvraag:
Hoe kunnen wij met zorg de Aarde bewonen?

ZINVOL LEVEN

Geestelijke zorg: professionele begeleiding bij het omgaan met existentiële vragen en het zoeken naar zin

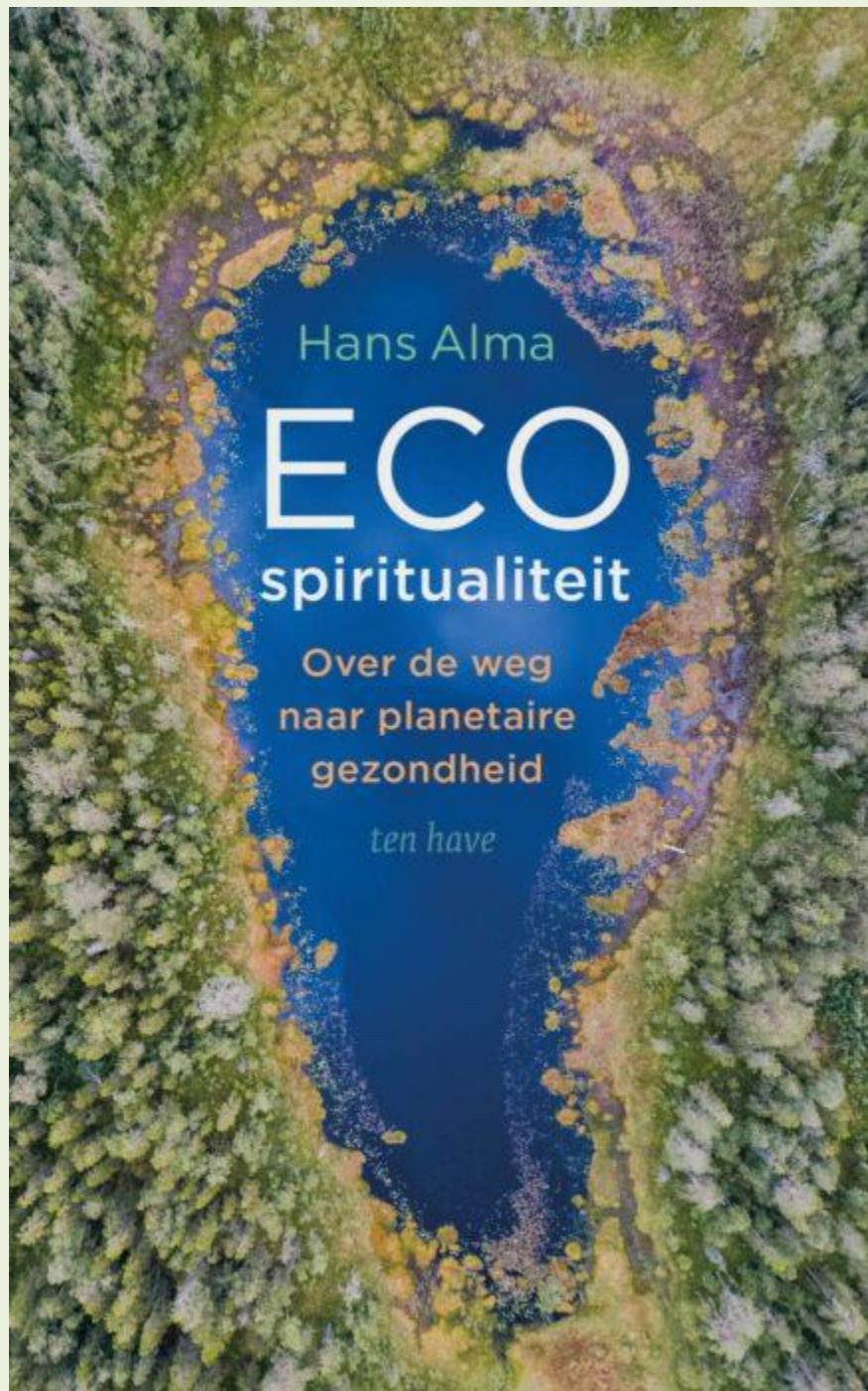
“Klimaatverandering is de bepalende existentiële gebeurtenis van deze tijd.”
(LaMothe, 2022)

ECOLOGISCHE CRISIS ALS EXISTENTIËLE CRISIS

We leven in een wereld die
'griezelig instabiel' is en die een
'permanent risicogebied' vormt
(John Dewey).

'Staying with the trouble' (Donna
Haraway) en
verantwoordelijkheid nemen
voor onze 'shit' (Lisa Doeland)

ECOSPIRITUALITEIT

Spiritus: geest, adem

- Levensadem die alles doortrekt als bron, inspiratie en motivatie van ons leven
- Herkenning van die bron in ons dagelijks leven en daarnaar handelen
- Spiritualiteit als stapsgewijs leerproces en oefenpraktijk
- Bestaansbevestiging (Otto Duintjer: levensbeaming): op gepaste wijze antwoorden

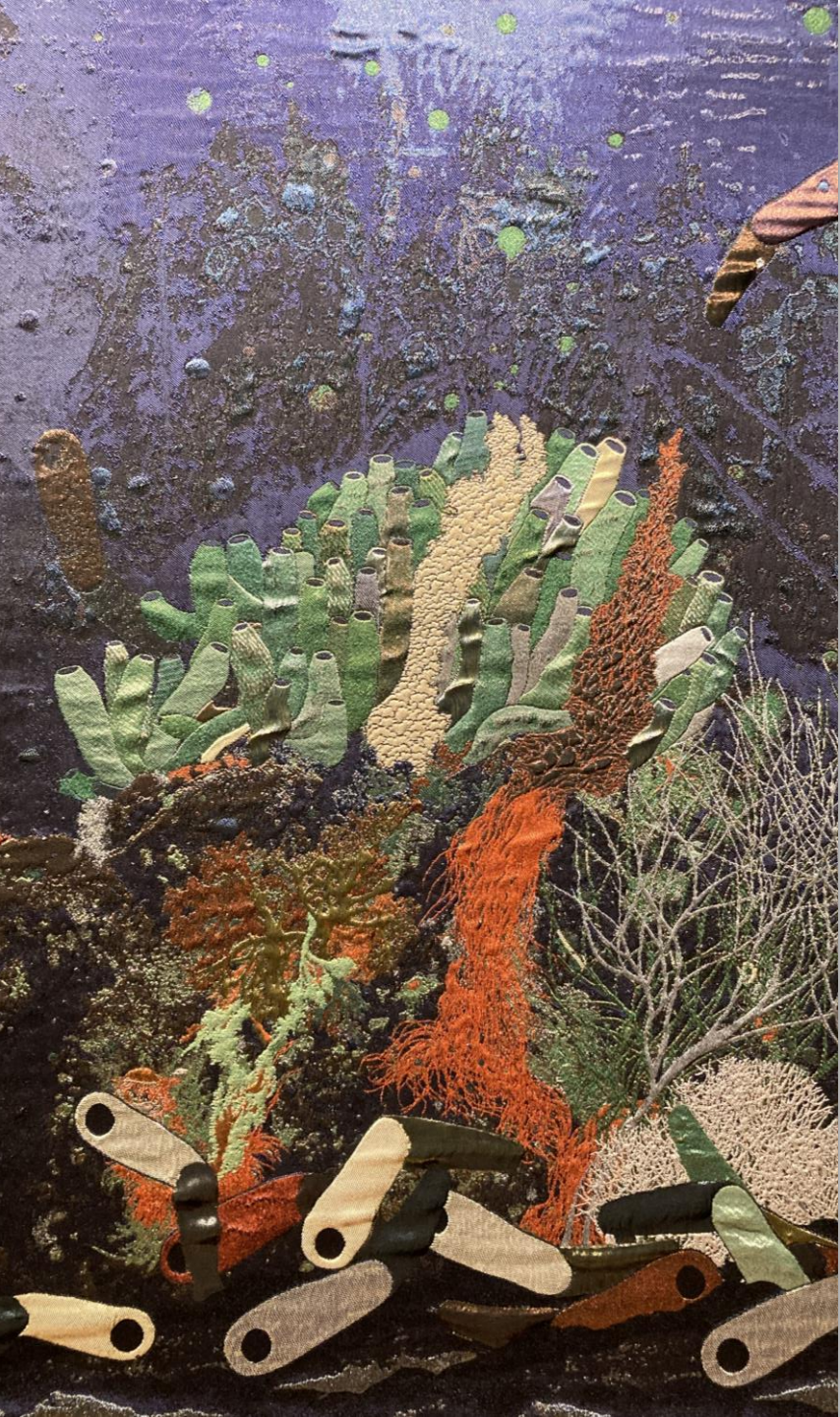

ECOSPIRITUALITEIT

“In a dark time, the eye begins to see”

Theodore Roethke

- Compassie als de moed om bij de ander te blijven in diens pijn en lijden
- Zorg gericht op heelwording in brede zin (persoonlijk, maatschappelijk, ecologisch)
- Heelwording, helen, heil, heilig in de zin van heelheid ervaren

SPIRITUALITEIT VAN HET (ON)MOGELIJKE

- Spiritualiteit van het 'en toch': heel zijn in gebrokenheid (duisternis)
- Spiritualiteit van het 'wat als': opent ons voor het mogelijke voorbij onze gangbare voorstellingen (licht)

HEILIGE ONRUST (FRITS DE LANGE)

Transcendente ervaring: het besef dat er een werkelijkheid is die ons overstijgt, omringt, draagt, onvoorwaardelijk aanspreekt

Onze relatie tot het transcendente helen:

- verantwoordelijkheid nemen voor de planeet die ons draagt en aanspreekt
- waarachtig leven: antwoorden op dat aangesproken worden vanuit je diepste waarden
- leven vanuit een geloof dat je in beweging zet en gaande houdt, iedere dag weer

HEILIGE ONRUST (FRITS DE LANGE)

Geloven: geen 'twee-werelden-metafysica' met een natuur en bovennatuur, maar geloven als een manier om je tot dit rommelige leven hier-en-nu te verhouden

'Geloof is vanuit dit perspectief de respons die je geeft op het appèl om zorg te dragen voor fragiel en kwetsbaar leven, zodat het optimaal kan gedijen.' (2017, p. 128).

RELIGIEUS HUMANISME

Voor mij is het uitgangspunt van religieus humanisme dat we menselijke kwaliteiten als liefdevol handelen kunnen ervaren als een geschenk, dat zin aan ons leven geeft.

Ik ervaar de schenker als een 'fluisterkracht', die troost en ertoe oproept mijn kwaliteiten in te zetten voor de bloei van kwetsbaar leven. Ik kom hier op het terrein van het (on)mogelijke dat ik niet kan bevatten en niet zal proberen in woorden te vangen.

EXISTENTIAL CHALLENGES OF PLANETARY HEALTH (ECOPH)

EEN NWO-GEFINANCIERD ONDERZOEK NAAR
PLANETAIRE GEZONDHEID ALS EXISTENTIËLE
UITDAGING

DOELSTELLINGEN VAN HET PROJECT

Het belangrijkste onderzoeksdoel is om bij te dragen aan planetaire gezondheid vanuit het perspectief van de geesteswetenschappen, inclusief theologie en religiewetenschappen.

PLANETAIRE GEZONDHEID

Planetaire gezondheid erkent 'de verwevenheid van de gezondheid en het welzijn van alle leven op aarde' (Martens, 2023, p.23)

- noodzaak van het herstel van ecosystemen
- van antropocentrisch naar ecocentrisch

ONDERZOEKSPLAN

Onderzoeksvragen:

1. Hoe kunnen bestaande ecocentrische wereldbeelden bijdragen aan de ontwikkeling van Planetaire Gezondheid voorbij een antropocentrische focus op menselijke gezondheid naar een gerichtheid op herstel van ecosystemen?

➤ PhD MU – *Renée Robbers*

ONDERZOEKSPLAN

Onderzoeksvragen:

2. Hoe kunnen we de existentiële dimensie van Planetaire Gezondheid begrijpen vanuit het perspectief van geesteswetenschappen, met aandacht voor culturele en religieuze verbeeldingen van de mens-natuurrelatie?

➤ Postdoc VU – *Lisa Doeland*

ONDERZOEKSPLAN

Aanvullend onderzoek, bekostigd door Apostolisch Genootschap:

4. In liefde de Aarde bewonen:
Onderzoek naar een religieus-humanistisch perspectief op liefde en de relevantie daarvan voor onze omgang met de ecologische crisis.

➤ PhD VU – *Stephan Huijboom*

SAMENWERKING

‘Artists in residence’ (Claudia de Vos en Gijs Assmann) helpen ons om tot nieuwe voorstellingen van onze relatie tot de aarde te komen door middel van artistiek onderzoek.

- Zij volgen het onderzoek gedurende de loop van het hele project.
- Zij ontwikkelen materiaal dat gedeeld zal worden via social media en tentoongesteld zal worden in de zomer van 2029.

SAMENWERKING

De religieus-humanistische organisatie Apostolisch Genootschap, met als kernwaarden duurzaamheid, compassie en solidariteit, faciliteert:

- Een tentoonstelling en symposium in het Centrum voor Religieus Humanisme in Baarn;
- Een podcast serie voor beleidsmakers en een breder publiek.

SAMENWERKING

Zie:

<https://vu.nl/nl/onderzoek/project/existential-challenges-of-planetary-health>

<https://hansalma.com>

The logo for ECoPH (Existential Challenges of Planetary Health) features a stylized green leaf with prominent veins, set against a light blue background that resembles a globe. The text 'ECoPH' is written in a bold, purple, sans-serif font at the bottom of the graphic.

ECoPH